

**Ion T. Dragomir**

## **ENEOLITICUL DIN SUD-ESTUL ROMÂNIEI. ASPECTUL CULTURAL STOICANI-ALDENI**

Editura Academiei Republicii Socialiste România,  
Bucureşti, 1983, 184 pagini+4 planşe

În ultimele decenii, sub îndrumarea directă a conducerii superioare de partid şi de stat, prin Academia Republicii Socialiste România, s-au făcut progrese esenţiale în domeniul cunoaşterii istoriei patriei. Săpăturile şi cercetările arheologice au adus importante contribuţii şi la îmbogăţirea cunoaşterii documentar-ştiinţifice privind epoca străveche, prin descoperirea unor impresionante monumente de certă valoare, tezaurizate în colecţiile muzeistice. Cercetările s-au răsfrînt în mod armonios şi asupra regiunilor de nord şi sud-est ale Cîmpiei Române, în Muntenia şi sudul Moldovei, punînd în evidenţă un aspect cultural neo-eneolitic deosebit, denumit iniţial Gumelniţa-Ariuşd, ulterior Aldeni II şi în final Stoicani-Aldeni. Acest facies cultural neo-eneolitic a devenit un reper important pentru istoria neoliticului tîrziu din ţara noastră.

Teritorial, acestui aspect cultural îi aparţine partea de N-E a Munteniei, nordul Dobrogei, sudul Moldovei, sudul R. S. S. Moldovenească şi al R. S. S. Ucraina, fiind datat în perioada de început a epocii neolitice tîrzii, cu anumite influenţe mediteraneene, anatoliene şi orientale, în ceramică şi plastică.

Cronologic, aspectul cultural Stoicani-Aldeni este cuprins între culturile Precucuteni III—Boian V (Spanţov, Tangîru) şi Cucuteni A<sub>2</sub>—Gumelniţa<sub>2</sub>. Referitor la cronologia absolută, bazată pe metoda C<sub>14</sub>, autorul propune datarea între 3800—3600 î.e.n., sub rezerva că ulterior analizele metodei C<sub>14</sub> vor spori numeric, fiind aplicate şi altor culturi străvechi apropiate mult în timp şi spaţiu, pentru a da rezultate mai puţin controversate decît cele propuse.

În ceea ce priveşte organizarea social-economică, pe baza întregului material documentar arheologic, se constată că triburile comunităţilor de aspect Stoicani—Aldeni, datorită procesului evolutiv al tipurilor de unelte au atras un înalt nivel de dezvoltare. Acest proces de dezvoltare s-a realizat continuu şi firesc, în funcţie de acumulările întregului tezaur tehnico-economic şi cultural-artistic al culturilor anterioare, generate şi sporite de noile contribuţii ale purtătorilor acestui aspect cultural a cărui arie de răspîndire fiind plasată într-o zonă geografică de mari interferenţe dinamizatoare cu reacţii de sinteză a stimulat în mod creator dez-

voltarea societății eneolitice carpato-dunărene. Descoperirea unor locuințe cu două camere poate fi pusă în legătură directă cu apariția familiei pe-reche.

Sedentarismul triburilor de aspect Stoicani—Aldeni avea un caracter accentuat. Mărturie în acest sens stau nu numai grosimea celor trei niveluri de locuințe succesive, descoperite în multe așezări ale acestui aspect cultural, sau soliditatea arhitecturală a locuințelor aparținând celei de a treia etape de dezvoltare cât mai ales, prezența celor două semicercuri duble de șanțuri de apărare bine documentate la Suceveni, precum și în alte stațiuni eneolitice.

Putem aprecia că aspectul Stoicani—Aldeni reprezintă sub toate aspectele culturii sale materiale și spirituale o importantă verigă de legătură a dezvoltării societății omenești din spațiul carpato-dunăreano-pontic în eneoliticul timpuriu.

În ceea ce privește contribuția lucrării pe care o prezentăm, trebuie să constatăm că datorită săpăturilor arheologice de mari proporții, întreprinse în mai multe așezări de aspect Stoicani—Aldeni, s-au reușit să se elucideze o serie de probleme. Acesta sînt strîns legate de apariția și dezvoltarea faciesului cultural Stoicani—Aldeni în decursul celor trei etape evolutive, de stratigrafie și cronologie, de arhitectură a locuințelor și de sistemul de apărare al așezărilor, de elaborarea și completarea repertoriului ceramic cu noi forme de vase, de inventarul uneltelor, de cunoașterea cît mai temeinică a plasticii antropomorfe și zoomorfe, de ritul funerar și de unele concepții și credințe magico-religioase.

Perioada sa istorică poate fi caracterizată de existența unor mari prefaceri economico-sociale și cultural-artistice, dinamizate continuu de „reații în lanț“ ca o consecință firească a acelui fenomen de interferență dintre cele două componente Gumelnița A<sub>1</sub> și Cucuteni A<sub>1</sub>, precum și a altor elemente culturale mult mai vechi. În urma acestor sinteze culturale specifice purtătorilor de aspect Stoicani—Aldeni cristalizate cu forme noi bine conturate, acestea au fost apoi preluate de către comunitățile culturii Cucuteni A<sub>2</sub>—A<sub>3</sub> constituind perioada de mare prosperitate economico-socială și de înflorire cultural-artistică; mai ales în ceea ce privește arta ornamentală a ceramicii pictate policrom, din eneoliticul tîrziu de pe teritoriul României.

Monografia pe care o datorăm lui Ion Dragomir este o contribuție de prestigiu la afirmarea arheologiei românești socialiste.

LIVIU ȘTEFĂNESCU

## ISTORIA SUEDEI

Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984

Foarte recent, în Editura Științifică și Enciclopedică a apărut lucrarea Dr. Ion Hurdubețiu, *Istoria Suediei*, o frescă istorică a acestei țări, din neolitic și pînă în contemporaneitate.